

Justitiedepartementet
Enheten för migrationsrätt
Ju2020/03215

Stockholm 2021-01-08

UNICEF Sveriges remissvar på kompletterande promemoria till betänkandet (2020:54) En långsiktigt hållbar migrationspolitik

Sammanfattning

UNICEF Sverige välkomnar de kompletterande förslagen och ser positivt på att regeringen valt att återinföra bestämmelsen om *särskilt ömmande omständigheter* och tillfälligt uppehållstillstånd på grund av snabba anknytningar. Vi är dock kritiska till att kompletteringsförslagen inte omfattar fler personkategorier som har rätt till uppehållstillstånd mer än snabba anknytningar och att det även i fortsättningen föreslås ett försörjningskrav för barnfamiljer.

Kompletterande förslag

4.1 Uppehållstillstånd på grund av anknytning i vissa fall

Förslag: Uppehållstillstånd ska kunna beviljas en utlänning som har för avsikt att ingå äktenskap eller inleda ett samboförhållande med en person som har beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt 5 kap. 1 eller 6 § eller enligt 12 kap. 18 § utlänningslagen och som har välgrundade utsikter att beviljas varaktigt uppehållstillstånd, om förhållandet framstår som seriöst och har etablerats redan i hemlandet och inte heller särskilda skäl talar mot att tillstånd ges. Uppehållstillståndet ska vara tidsbegränsat och gälla för samma tid som uppehållstillståndet för anknytningspersonen.

UNICEF Sveriges kommentar: UNICEF Sverige tillstyrker förslaget men är fortsatt kritiska till att övriga personkategorier i 5 kap. 3 a § utlänningslagen inte omfattas av reglerna om familjeåterförening.

4.2 Undantag från försörjningskravet vid anhöriginvandring för kvotflyktingar

Förslag: När det gäller uppehållstillstånd på grund av anknytning till en kvotflykting, ska försörjningskravet i 5 kap. 3 b § utlänningslagen endast gälla om ansökan om uppehållstillstånd görs senare än tre månader efter anknytningspersonens inresa i Sverige, om familjeåterförening är möjlig i ett land utanför EU som familjen har särskild anknytning till, eller om utlänningen och anknytningspersonen inte har sammanbott utomlands en längre tid och det inte heller på annat sätt står klart att förhållandet är väl etablerat.

UNICEF Sveriges kommentar: UNICEF Sverige avstyrker förslaget. Som vi framfört i vårt remissvar till betänkandet är vi fortsatt kritiska till att det överhuvudtaget uppställs ett försörjningskrav för barnfamiljer. Om något försörjningskrav överhuvudtaget ska finnas för barnfamiljer och förslaget kvarstår i dess nuvarande utformning är vi positiva till att anhöriga till kvotflyktingar som är anknytningspersoner får samma förutsättningar och möjligheter vad gäller tidsfrist att kunna undantas försörjningskravet. Det ska vara en självklarhet att åtskillnad inte görs på grund av skyddsstatus om inte omständigheterna i det enskilda fallet motiverar det.

4.3 Uppehållstillstånd på grund av humanitära skäl

Förslag: I bestämmelsen om uppehållstillstånd på grund av synnerligen ömmande omständigheter ska det anges dels att barn får beviljas uppehållstillstånd om omständigheterna är särskilt ömmande, dels att detsamma ska gälla för en vuxen person som har vistats i Sverige med uppehållstillstånd och under den tiden fått en särskild anknytning till Sverige. Vid bedömningen av om det finns en särskild anknytning får även sådan anknytning beaktas som har uppstått under tiden mellan att ansökan om asyl gavs in och att uppehållstillstånd beviljas.

UNICEF Sveriges kommentar: UNICEF Sverige tillstyrker förslaget och välkomnar att bestämmelsen om *särskilt ömmande omständigheter* återinförs och att regeringen även i fortsättningen anser att barn är skyddsvärda och inte ska bedömas enligt den restriktiva innebörd som *synnerligen ömmande omständigheter* skulle ha inneburit. Vi ser allvarligt på att det förekommit fall där barn med *ömmande omständigheter* i svåra situationer fallit utanför bestämmelsens tillämpningsområde och inte fått sina rättigheter enligt barnkonventionen tillgodosedda och framför allt att bestämmelsen inte har varit tillämpbar under den tillfälliga lagen. Även om de omständigheter som gällde barn inte skulle behöva ha samma tyngd som för vuxna för att beviljas uppehållstillstånd hade bestämmelsen om *synnerligen ömmande omständigheter* ändå försvårat för barn att få uppehållstillstånd på denna grund.

Bestämmelsen *särskilt ömmande omständigheter* befäster en viktig svensk rättsprincip; att hänsyn till barns bästa ska tas i samtliga juridiska beslut som berör barn. Principen har sitt ursprung i barnkonventionen och internationell rätt. Bestämmelsen infördes för att tydliggöra att olika bedömningsgrad ska gälla för barn och vuxna och säkerställa barnets bästa. Detta mot bakgrund av att det förekommit en del fall där barn har fallit utanför allmänna skyddsbestämmelser men ändå behövde skydd. Det infördes därför en bestämmelse för att lyfta fram barnrättsperspektivet och betona att en annan bedömning ska göras när det gäller barn.

I sammanhanget vill vi också uppmärksamma regeringen på att tidslängden vid uppehållstillstånd på grund av humanitära skäl för barn såsom förslaget är utformat i betänkandet bör omarbetas och att tillståndslängden bör vara längre än det som föreslås idag. Som vi har framfört i våra kommentarer till betänkandet är det oftast en viss grupp av barn som har särskilda behov som faller inom bestämmelsens tillämpningsområde. För att dessa barn ska få den vård och rehabilitering som är nödvändig och en reell möjlighet att också kunna tillgodogöra sig den måste tillståndtiden vara betydligt längre än 13 månader. Vi uppmanar därför regeringen att se över den föreslagna tidslängden vid *särskilt ömmande omständigheter* och att om permanent uppehållstillstånd inte kan beviljas vid första ansökningstillfället, att längden på uppehållstillståndet blir betydligt längre än det som föreslås i betänkandet.

Vi välkomnar förslaget om att även vuxna personer ska kunna beviljas uppehållstillstånd på grund av *särskilt ömmande omständigheter* om en vuxen person har vistats i Sverige med uppehållstillstånd och under den tiden fått en särskild anknytning till Sverige. Vi ser dock ett behov av att *särskild anknytning* definieras och förklaras utförligare i förarbetsuttalandena till den nya lagen.

Pernilla Baralt

Generalsekreterare, Unicef Sverige

Underlaget är framtaget av Mohima Mumin, barnrättsjurist UNICEF Sverige. För kontakt och eventuella frågor: mohima.mumin@unicef.se